

[Morten Lange.]

Island, man skal ikke have haft ret megen fornemmelse af, hvordan forholdene er i det land, før man forstår både torskekrigen som det ene store nationale anliggende og ønsket om at få håndskrifterne som det andet. Jeg kan forstå det; jeg synes, det er retfærdigt, og de afsavn, det kan pålægge dansk forskning, de vanskeligheder, det kan pålægge os, er til at overskue i sammenligning med den styrke, hvormed hele det islandske folk rejser dette krav. Så kan man sige, det er følelsesmæssigt og alt muligt andet godt. Ja men følelser har da heldigvis også deres ret.

Der er for mig ikke tvivl om, at de monumentale dele af de samlinger, vi snakker om, skindbøgerne, som i hovedsagen, så vidt jeg ved, er restaureret, og som i hovedsagen, så vidt jeg er bekendt med det, har været genstand for en omhyggelig forskningsmæssig gennemgang, bør vi aflevere; dem bør vi give islændingene, så snart vi overhovedet kan få det foranstaltet. Den tvivl, som for mig kommer ind over for spørgsmålet, vedrører ikke disse monumentale gaver; den drejer sig om resten af samlingen, om de mange mindre håndskrifter, hvorover jeg har forstået at man har ladet fremstille en liste, som man måske ikke rigtig ved om eksisterer, eller hvor langt den er, og hvor jeg er temmelig sikker på at de meget vage kriterier, som lovforslaget bruger, må være usædvanlig svære at anvende, når man skal sortere håndskrifter ud rent praktisk. Jeg er sikker på, at en fornyet gennemgang af denne liste er særdeles nødvendig, og jeg tror, det vil føre til en revision. Jeg tror, at vi trænger til en sådan gennemgang, og jeg håber, at man efter de forhandlinger, vi nu får som led i den, vil forhandle sig til rette om en gennemgang af en liste, som giver rimeligt resultat.

Jeg skal ikke lægge så forfærdelig mange flere bemærkninger til. Det har været gjort helt klart, at man allerede under den forrige udvalgsbehandling var nået til enighed om — sådan forstod jeg det — at intet skulle udleveres, førend det er restaureret. Jeg lægger vægt på det, for det er vanskeligt at udlevere urestaureret materiale. Jeg tror også, at der vil kunne vindes forståelse for, at intet skal udleveres, hvis det er et led i en akut forskning, en virkelig fort-

gående forskning, der ikke alene drejer sig om den oldislandske ordbog, men også hvad andet der nu kunne komme på tale. Alt dette er jeg sikker på at man kan forhandle sig til rette om, og at der kan skabes en sådan atmosfære for disse forhandlinger, at man når gode resultater.

Jeg tror i øvrigt, at man skal anskue også et andet problem i forbindelse med denne gave. Jeg tror, man skal erkende, at det, man skal have ud af det, formodentlig er et dobbeltresultat. Man skal herigenem fremme, at forskningen af de islandske håndskrifter kan videreføres i deres naturlige sprogmæssige miljø, i Reykjavik. Det er svært på grund af de små biblioteksmæssige muligheder, men jeg er sikker på, at der alligevel kan nås store resultater. Jeg tror imidlertid, at vi samtidig skal sætte en anden aktion i gang; for det er fuldstændig rigtigt, at vi ikke dermed skal formindske aktiviteten i forskningsarbejdet i kongeriget Danmark, specielt ved Københavns universitet, hvad angår hele dette brede forskningsområde. Vi har jo ikke alle håndskrifter. Der er masser af håndskrifter andre steder i verden, og da specielt i vore nabolande. Jeg tror, vi skal se at få en forhandling i gang med universitetsmyndighederne, men med et lidt større og bredere oplæg end det, vi hidtil har tænkt os. Det kunne være fornuftigt ikke alene at snakke om fotografering af de håndskrifter, vi selv har og tænker på at forære væk; man kunne da i samme forbindelse tænke på, om vi ikke skulle foranstalte en fotografering af håndskrifter i andet eje, så vi hernede virkelig fik en arbejdssamling, der var så komplet som muligt, således at vi virkelig fik gjort vort til også at styrke dette center.

Jeg tror, vi kan komme ud af hele denne sag, som ikke skulle have været et problem, men kun et spørgsmål om fornuftigt samarbejde, og jeg tror, at vi bedst kan komme ud af den ved at styrke begge disse center, således at vi på begge områder, både i Island og i Danmark, styrker forskningen af disse områder. Jeg er sikker på, at en forhandling på den baggrund vil gøre det nemmere at vove sig ind i den løvehule, som folkettinget og regeringen med sin måske ikke altid lige hensigtsmæssige fremgangsmåde i dette anliggende har fået skabt sig, og jeg tror